

Kočka s vysoko zvednutým ocasem nervózně pobíhala kolem plechového kbelíku. Kníkání koťat přehlušoval hukot vody z naplno roztočeného kohoutku. Kráva přivázaná v koutě pod malým oknem táhle zabučela. Oháňkou podrážděně odháněla otravné mouchy.

Kočka žalostně mňoukala, několikrát se pokusila do vody skočit.

„Jedeš,“ ohnala se máma rukou. „Jedeš!“

Kočičí drápy bezmocně sklouzly po plechu.

Máma držela pravou ruku na kohoutku, druhou přidržovala kočku. Čekala, dokud se neponořila hlavička posledního kotěte. Kníkání ustalo. Teprve potom máma vodu zastavila.

„Počkej, počkej, no tak,“ hladila kočku po hubeném tříbarevném hřbetě. „Už to bude, no.“

Máma počkala, dokud se koťata pod vodou nepřestala zmítat a k hladině nedoběhly poslední bublinky kyslíku. Pak se teprve narovnala, vzala drátěné držadlo kýble do ruky a vykročila z chléva. Hubená černobílá kočka se zrzavými fleky kolem čumáku zmateně očíhávala kapky vody, kapající z kohoutku na kamennou zem. Máma zašplouchala v kýblu vodou

a jednu ruku do ní ponořila. Kořata byla podle všeho konečně mrtvá.

„Ahoj.“

Máma se lekla. V otevřených oprýskaných dveřích s vyvrácenými panty stála Jana, ruce zastrčené v kapsách tmavých džínů, přes špičaté rameno červený batoh.

„Jani... Tys mě vyděsila!“ Máma se rychle pokřižovala. „Chodíš jako duch!“ zaraženě se usmívala. Vždycky se na dceru těšila, ale jakmile se objevila, nikdy nevěděla, jak se k ní má chovat.

Jana se nehýbala a mlčela.

Máma proti světlu mhouřila oči. Odehnala mouchy, které jí sedaly na obličej. Plechový kbelík s lehkým třísknutím postavila za sebe na zem a mokré dlaně utřela do zástěry.

„Nečekala jsem tě. Čím jsi přijela? To už je šest?“

Dva kroky, aby mohla dceru obejmout. Jana si nechala dát suchou pusou na tvář. Máma byla jako vždycky cítit potem. Pod tmavýma očima měla hluboké kruhy.

„Snad jsi nepřijela stopem?“

„Proč jí to děláš?“

„Cože?“

„Proč jí to děláš?“

Jana se dívala na kočku, která olizovala mokrou zem.

„A nemusíš to přede mnou schovávat. Já přece vím, že je topíš.“

„Ale,“ máma zakroutila hlavou. „Měla by jich patnáct do roka. To abych si kvůli ní pořídila další krávu. Kde mám pořád to mlíko brát? Mrouská se bůhví s kým, potvora. Ani jedno nebylo strakatý.“

Máma znovu zvedla kýbl a postrčila Janu ven: „A běž, umaž si tu boty.“

Jana sklonila hlavu, aby mohla projít nízkými futry.

„Mohla bys je někomu dát, a ne je topit.“

„Jo a komu asi tak? Lidi nechtěj ani děti, natož kočky. Ženské by se mi vysmály, koček je všude jako psů.“

Máma si přendala kbelík do druhé ruky.

„Proč jsi nenapsala, že přijedeš? Jak jsi přijela?“

„Stopem.“

„Jano! Slibovala jsi mi, že stopem jezdit nebudeš!“

„Neslibovala. Nechtělo se mi čekat až do šesti.“

„No jo... zrušili sem i ten spoj ve čtyři. Prý sem nikdo nejezdí.“

„Tak se nediv, že jsem jela stopem.“

„Nemáš jezdit stopem! Taková hezká holka jako ty chlapy provokuje. Každou chvíli čtu o nějakém neštěstí.“

„Já nikoho neprovokuju.“

Máma nohou odháněla kočku a kbelík zvedla do výšky.

„To si myslíš ty, že neprovokuješ.“

„Ale mami... Nejela jsem normálním stopem. Šla jsem pěšky a zastavil mě traktor.“

„Na traktor? Aha... Tak to jo. To tě svezl Jindřich, vid'. To je zlatý kluk. Takového by sis měla namluvit. Hodný a pracovitý.“

„Má hrb.“

Máma šklubla rameny.

„No a, tak má hrb.“

„Ty by sis vzala hrbatého?“

Máma s kýblem ušla mlčky několik kroků. Kočka je s mňoukáním doprovázela.

„Škoda že má hrb. Ale ten má jenom proto, že jako malý spadl z vikýře rovnou na záda. Jinak je to moc šikovný a hezký kluk.“

Na dvoře se Jana zastavila a sledovala, jak máma postavila kbelík na kamennou zídku u králíkárny a přikryla ho kusem starého pytle.

„Minule jsem je vylila moc brzy, jedno se ještě otřepalo.“

Máma se sklonila ke kočce a vzala ji do náruče.

„Pojď, dostaneš nažrat.“

Zastavila se před Janou.

„Pojď se taky najíst. Jsi hubená jako ta kočka.“

„Ale nejsem.“

„Kluci nechtějí hubené,“ máma se usmála. „Veruna je třikrát taková a kozy má, to bys měla vidět. A každou chvilku ji někdo veze na motorce.“

Jana se zamračila.

„Mami...“

„Vozí! Každou chvíli ji vidím. Ta nouzi o nápadníky nemá.“

Jana už neodpověděla. Máma se zarazila. Dcera tu dlouho nebyla. Bude si na ni zase muset zvyknout. Někdy ve třinácti letech Jana mámu za její „žoviální žvanění“ okřikla. Máma si to dobře zapamatovala, i když si slovo žoviální musela najít ve slovníku.

Jana došla do chodby, shodila z nohou botasky a bosa vkročila do světnice.

Na kachlové peci se sušil podběl, v truhlících u oken rašila rajčata. Jana nadzvedla poklici na hrnci na kamnech a z naběračky se napila hrachové polévky.

„Kdybych věděla, že přijedeš, už by se pekla buchta.“

„Já nechci žádnou buchtu.“

„Měla bys víc jíst. Vypadáš jako kluk. Proč ses zase nechala ostříhat? Ohřeji ti tu polévku, chceš?“

„Ne,“ pustila Jana naběračku zpátky do hrnce.

Ruce jí opět zajely do kapes. Rozhlížela se po kuchyni, jako by tu nikdy nebyla. Přestože odešla do Prahy na gymnázium jen díky tátovi, nečekala, jak rychle se jí rodná chalupa odcizí. V kuchyni bylo kvůli malým oknům málo světla, proto u stropu pořád svítila žárovka, pod kterou se honily mouchy. Když přišla Jana v patnácti letech poprvé do Prahy, nestýskalo se jí po mámě ani po tátovi, ale chybělo jí bzučení much.

„Tak se přece posad'. Proč stojíš?“ máma si mnula ruku o ruku. „A vezmi si pantofle, nastyďneš.“

Jana si sedla za stůl a opřela se o lavici.

„Nemáš žízeň? Donesu ti mlíko. Vsadím se, že se v té Praze mlíka ani nedotkneš.“

Máma přinesla ze síně konev mléka a opatrně ho nalila do hrnku.

„Pamatuješ, jak jsi jako malá chodila olizovat smetanu?“ usmála se s povzdechem. „To už ani není pravda.“

Jana se napila. Mléko bylo studené a dobré. Nesmí zapomenout odvézt si do Prahy aspoň jednu láhev.

„Povídej mi něco,“ máma si sedla proti ní a z hlavy si sundala šátek. Krátké prošedivělé vlasy spleené potem prohrábla prsty. Za nehty měla uschlou hlínu. „Dlouho jsi tu nebyla. A nepíšeš. Vůbec nic o tobě nevím.“

„Hm.“

Máma je hezká, jen kdyby na sebe dbala, napadlo Janu, ale nahlas neřekla nic. Věděla, že je to zbytečné. Máma se oháněla jediným, ale pochopitelným argumentem. Za celý rok se z chalupy nehne ani na krok, tak proč ztrácet čas barvením vlasů a manikúrou.

„Povídej, jak se máš? Učíš se? Teď před maturitou se musíš učit dvakrát tolik.“

„Učím...“

„Ta Praha tě docela změnila. Koukám na tebe, jako bys ani nebyla moje,“ máma se natáhla a pohládila Janu po ruce.

„Ale mami...“

„Jsi celý táta. Po mně nemáš, ani co by se za nehet vešlo.“

„To není pravda. Vypadám přesně jako ty. Po tátovi mám jenom povahu.“

Máma se usmívala: „Tím líp. Měla by sis nechat narůst dlouhé vlasy. Když jsi byla malá, nosila jsi culíky, pamatuješ? A jak ti slušely.“

Jana se zakřenila. Když sem v poledne z Prahy vyjížděla, nechtělo se jí, ale teď se jí bůhví proč zvedla nálada.

„Culíky jsem nesnášela. Stejně mi ty tvoje berušky Veruna věčně brala.“

„A maluj si oči. Máš takové hezké oči, a vůbec si je nemaluješ. Veruna je zmalovaná, to bys koukala. Ta kdyby měla taková duhová kukadla jako ty, zbláznila by se radostí. Už když jste vedle sebe ležely v kočárech, tak jsi byla mnohem hezčí. Duhová kukadla. Tak to řekl táta, když jsem mu tě ukázala poprvé,“ máma se usmála.

„Prosím tě, ty mi radíš, abych se malovala? Když jsem si k Vánocům přála řasenku, koupila jsi mi gumáky.“

„Ale to ti bylo sedm.“

Jana vytáhla z kapsy mobil a chvíli zkoumala signál.

„Co je? Potřebuješ si zavolat?“

„Ale... pořád tu není signál. A to se všichni operátoři chlubí stoprocentním pokrytím.“

„Jestli si potřebuješ zavolat, tak z hospody. Celou dobu jsem tátovi říkala, že sem necháme zavést telefon. Nechtěl. Byl pyšný na to, že sem civilizace nedorazila.“

Jana strčila mobil do kapsy.

„Mami? Já bych sem přijela na svaťák a učila se tu.“

„Jistě! Proč se mě ptáš? Sem můžeš přece kdykoli.“

„Ale nepřijela bych sama. Přivezla bych pár spolužáků.“

„Sem?“

„Jo.“

„Sem k nám do chalupy? A kde by spali? Víš přece, že...“

„Ale vím. Do ložnice nikoho tahat nechci. Kluci na půdě a Karolína se mnou v pokoji.“

„No, prosím tě... Na půdě? A kde? Vždyť tam není žádná postel.“

„To nevádí. Dneska jsou takovéhle statky v módě. Sami sem chtějí jet.“

„Statek?“ máma se pousmála. „Ty jsi vážně jako táta. Taky rád přeháněl, všem říkal: náš statek...! Nikdy nepřiznal, že je to chalupa s dvorkem jako dlaň. Tak byl pyšný! No a vidíš...“ máma si přešla oběma rukama tvář. „Ani si to tu pořádně neužil.“

„Mami... nezačínej zase.“

„Je dobře, že jsi přijela. Nebyla jsi na hrobě, ani nepamatuješ.“

„Pamatuju.“

„Já tam chodím denně.“ Máma si povzdychla a vstala. „Uvaříš ti aspoň čaj. A povídej přece. Povídej, co je v té Praze nového.“

„Nic.“

Máma zakroutila hlavou.

„To mi neříkej, že v takovém mraveništi není nic nového.“

„Kdybys měla televizi, mohla by ses koukat na zprávy. Anebo mít počítač. Na internetu se noviny objevují každých pět minut.“

„Já televizi nepotřebuju. Chodí mi sem noviny s televizním programem. Když dávají nějaký pěkný film, jdu se na něj podívat k Věře. Aspoň si poslechnu, co je v té jejich famílii nového.“

Máma pozorovala Janu s úsměvem.

„Chodíš do kostela?“

„Chodím.“

Jana ťukala nehty o stůl. Přesvědčovat mámu o výhodách moderní techniky bylo nad její síly. Nikdy nepochopila, jak se mohla narodit takové ženě. Charakteristiku mámy zvládla už v páté třídě. Hodná, ale hloupá a tvrdohlavá. Překvapená učitelka tehdy slovo hloupá škrtila a o přestávce si pozvala Janu do kabinetu. Zaraženě poslouchala, jak se jedenáctiletá Jana obhajuje. Ano, mám mámu ráda, je hodná, ale je strašně hloupá. To byste s ní musela mluvit.

Učitelka byla mladá, do zapadlého pohraničí přijela teprve nedávno, a nikoho tu neznala. Po třídních schůzkách dala svéžačce za pravdu.

Jana brzy poznala, že s hloupostí se těžko bojuje, a tak nastavila štít aspoň mámině tvrdohlavosti. Naučila se mámě nic neříkat a být v rámci možností poslušná. Vyhnula se tak vleklým, nikdy nekončícím dohadováním o nesmyslech. Máma se děsila řečí, a byla ochotná celé vesnici poklonkovat, jen aby o ní a o její rodině nemohl nikdo z vesničanů říct nic špatného. Jana zuřila, ale zjistila, že hloupost nepřemůže. Čím si máma dceru nečekaně získala, byly nedělní výpravy do kostela. Janě se líbilo, když se v neděli ráno máma hezky oblékla a učesala, v tu chvíli zázračně vypadala chytře. Janě díky tomu nevadilo šlapat tři kilometry do vesnice a pak nehnutě hodinu sedět na nepohodlné dřevěné kostelní lavici. Máma hezky zpívala, a Jana ji v té chvíli pozorovala s obdivem. Dokonce jí všechny hašteřivé vesničanky připadaly v kostele důstojné. A důstojnost byla vlastnost, které si Jana cenila nejvíc.

Po návratu z kostela, kdy si máma opět natáhla tepláky, zástěru a gumové boty, se Jana k mámě přibližovala minimálně.

Kdyby neexistovaly fotky těhotné mámy a pak ty z porodnice, vážně by uvažovala o tom, že je adoptovaná. I když se naskýtala ještě varianta, že mámě narozené dítě zemřelo a ona je skutečně z děcáku... Nezdědit máminy velké průzračné oči a dolíček v bradě, šla by za touhle teorií jako policejní pes. Tátovou smrtí se situace kupodivu zlepšila. Janě bylo mámy líto. Zůstala sama a dřela se, aby mohla Jana studovat. To bylo od mámy šlechetné, a Jana ji za to začala mít ráda.

„Vážně chodím,“ usmála se, když se na ni máma pátravě zadívala. „Chodím do kostela.“

„A do kterého?“

Jana pokrčila rameny.